

اهمیت میانه روی از دید اسلام / اعتدال یکدلی و موفقیت در پی دارد

در قرآن و کلام پیامبر (ص) دین اسلام، دین اعتدال و مسلمانان امت...

در قرآن و کلام پیامبر (ص) دین اسلام، دین اعتدال و مسلمانان امت "وسط" خوانده شده اند؛ که این امر اهمیت اعتدال و میانه روی را در جامعه اسلامی در همه امور نشان می دهد، امری که گاهی مورد غفلت قرار می گیرد. به گزارش خبرگزاری مهر، دین اسلام در همه امور به اعتدال و میانه روی سفارش می کند و در هر کاری و هر خصلتی افراط و تفریط را امری ناپسند می شمارد. داشتن روحیه ای معتدل و میانه روی در امور قابل قبول است و حتی در مسائل اجتماعی و سیاسی هم تندروری و کندروی بازتاب های منفی به همراه دارد و گاهی مشکل ساز می شود. امام علی (ع) می فرماید: جاهل را نمی بینی مگر اینکه اهل افراط یا تفریط باشد. (1)

انسان میانه رو و معتدل در زندگی فردی و اجتماعی خود آثار سودمند اعتدال را به خوبی مشاهده می کند. قرآن کریم همگان را به اعتدال دعوت کرده است و در تعالیم بزرگان دین یکی از صفت های مومن میانه روی است. حضرت علی (ع) می فرماید: روش مومن، میانه روی و طریقه او رشد است. (2)

هنگامی که اعتدال و میانه روی در نفس کسی شکل بگیرد و در شاکله وجودی انسان نهادینه شود در همه امور زندگی این رویه را حفظ خواهد کرد و به افراط و تفریط دچار نمی گردد. اعتدال ابعاد مختلفی دارد:

- اعتدال در سخن گفتن؛ هم پرحرفی ناپسند است هم دم فرو بستن و یا با کسی سخن نگفتن.

- اعتدال در امور اجتماعی؛ هم ترس و بزدلی نکوهیده است و هم تهور و بی باکی و نداشتن ملاحظه و تدبیر.

- اعتدال در امر دنیا و آخرت؛ ترک دنیا و ریاضت و بی اعتنایی به حقوق خانواده ناپسند است و مشغول شدن به دنیا و غفلت از آخرت.

- اعتدال در رفتار با دیگران؛ هم محبت افراطی به دیگران نامطلوب است و هم بی مهری و سردی در برخورد با افراد.

از نظر خداوند حد اعتدال مطلوب است؛ چرا که مسلمانان را امت "وسط" نامیده است. (3) همچنین رسول خدا (ص) در همه کارها رعایت اعتدال را نیکو شمرده است و فرموده است: "خیر الامور اوسطها" برای دعوت به همین میانه روی و پرهیز از افراط و تفریط است. (4)

آنچه که مشخص است اینکه روش اعتدال به موفقیت می انجامد و تضمین شده تر است. با آنکه عطا و بخشش از صفات خوب است، ولی در همین اعتدال مطلوب است گاهی خشم و تندری بی مورد، موجب نفرت و گریز می شود. نرمش بی اندازه هم دشمن را گستاخ می سازد و هیبت انسان را از بین می برد. اعتدال در عبادت هم مطلوب است و باید به حال و اقبال خود نگاه کرد و اگر شوق عبادت نبود، نباید به زور، خود یا دیگران را به عبادت وا داشت.

آثار و نتایج اعتدال

- ایجاد یکدلی

انسان هایی که دچار افراط و تفریط می شوند معمولا کمتر می توانند با دیگران یکدل شوند و غالباً تنها می مانند. اما کسانی که در مسیر اعتدال و میانه روی هستند قادرند با مردم یکدل شوند. پیامبر گرامی اسلام فرمودند: معتدل باشید تا قلب هایتان به هم نزدیک شود. (5)

- محفوظ ماندن از هلاکت

دور بودن از هلاکت و نابودی، باعث رستگاری انسان است و این میسر نیست مگر اینکه فرد، در مسیر عبودیت و خداپرستی و در راه میانه روی و اعتدال باشد. حضرت امیر (ع) می فرماید: کسی که میانه روی کند هلاک نمی شود. (6)

سلامتی یکی از نعمت های بسیار بزرگی است که انسان می کوشد تا از راه های مختلف آن را به دست آورد. ائمه معصومین (ع) با تعالیم ویژه خود راه های سلامتی را نشان داده اند از جمله آنها "میانه روی" است. امیرمومنان (ع) می فرماید: هر کس که سلامتی را می خواهد پس باید میانه رو باشد. (7)

اعتدال نشانه خردمندی است و افراط و تفریط نشان دهنده جهل و نادانی است و ریشه در ناآگاهی ما انسان ها دارد. انسانی که میانه رو باشد و اعتدال را رعایت کند امور زندگی به او سهل خواهد شد و مورد توجه و رحمت خداوند قرار می گیرد و این کار باعث می شود که آرزوهای انسان کم باشد و این امور موجب توفیق و موفقیت انسانها خواهد شد.

1- نهج البلاغه، حکمت 70

2- غرر الحکم، حدیث 1501

3- بقره، آیه 143

4- بحار الانوار، جلد 74، صفحه 383

5- کنز العمال، حدیث 20575

6- غرر الحکم حدیث 7445

7- غرر الحکم، حدیث 8099